

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . . . 12 kor.
 Fél évre . . . . . 6 kor.
 Negyedévre . . . . . 3 kor.

Hirdetések díja:

Centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Földes Ede
könyvkereskedése
Bethlen-utca 2. sz. alatt.
hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bémmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Goluchowski gróf expozéja.

(P. C.) A bizalmat, melyet a magyar delegáció külügyi albizottsága Goluchowski gróf külügyminiszternek szavazott, Ausztria és Magyarország közvéleménye készségesen és minden fenntartás nélkül ratifikálja, és kivált nálunk Magyarországon a politikai körökben uralkodó nézetek és hangulatok visszhangjának tekintik ezt a bizalmi szavazatot. Goluchowski gróf a lelkeket nemcsak a reá bízott fontos érdekek sikeres, czeltudatos és tapintatos vezetése által nyeri meg magának, hanem amaz előkelő és férfiasan nyílt mód által is, melylyel politikáját az illetékes parlament testület előtt képviseli. Legújabb expozéja ékesen szóló tanúságot tesz e mellett. A kínai kérdés foglalja el abban az első és legszeleesebb helyet, ami nem lehet meg, ha a fontosságot tekintjük, melylyel a kérdés a világpolitikára bír. Az expozé e része megemlekszik a Tiencinben szerzett földterületről s indokolja e szerzemény szükséges voltát. Együttal ismételtén s teljes határozottsággal vizsgautasít a külügyminiszter minden messzemenő gyarmatosítási tervet és ezt főképpen azokkal az érvekkel indokolja, melyeket ama tervek ellen nálunk Magyarországon érvényesítettek annak idején. De hasonló határozottsággal védi a tiencini terület szerzést, midőn kijelenti, hogy annak a veszélynek tettük volna ki magunkat, hogy a jövőben a kereskedelmi érdekeinkről való gondoskodás hiányával vádolnak bennünket, ha elállunk volna ennek az egyetlen, még szabad és alkalmas területnek a megszerzésétől. Kereskedőink vállalkozási kedvének és szorgalmának a feladata lesz most már, hogy a teremtett kedvező előfeltételeket kihasználják s meg vagyunk győződve, hogy a magyar kereskedővilág épp úgy feladata magaslátan fog állni, mint külügyeink vezetősége, mely, mióta gróf Goluchowski a külügyminiszter, gazdasági érdekeinket a legelőkelőbb buzgalommal istápolja.

A Balkánon uralkodó állapotok előadásában konstataja a külügyminiszter, hogy egyetértésünk Oroszországgal folyton tart. Ha ehhez hozzá teszi a miniszter, hogy ez az egyetértés nem zárja ki a megelégetéseket a Balkán területén, ezt bizonynyal mindenki érthetőnek fogja találni; de az egyetértés fennállásában benne van a biztosítás, hogy az ily kellemetlen megelégetések nem fognak nagy bonyodalmakhoz vezetni, melyek minden erőnk megfeszítését követelnék.

Igen érdekes az a néhány megjegyzés, melyet kül-

politikánk általános irányának ismertetésénél tesz Goluchowski gróf. Nem lehet tagadni, mondja a külügyminiszter, hogy a mai időben, midőn a gazdasági kérdések annyira az előtérben állnak s fontosságukban minden nap nyernek, az a tétel, hogy a gazdasági téren való harc egész jól összerelhető a szoros politikai vonatkozásokkal, többé alig védhető, miért is e vonatkozások bensősége érdekében keresni kell a modus vivendi-t s meg is kell találni. De túl lőnénk a czélon, ha a sokkal magasabb czélokot követő politikai szövetségeket szinte függővé tenni akarnók a kereskedelmi politikai kérdések okvetlen kielégítő elintézésétől. Ebből azt következtethetjük, hogy a hármass szövetség fennállása minden körülmények közt biztosítva van s hogy a kereskedelmi szerződések végül mégis oly alakban fogják megújítani, mely az árucseré utjába nem fektet legyőzhetetlen akadályokat.

Ezek a leglényegesebb alkatrészei a külügyminiszter felette érdekes fejtegetéseinek, melyeket a bizottság tagjai megfeszített figyelemmel hallgattak. Az ellenzéki tagok kritizáltak ugyan egyet-mást, de bizonynyal inkább csak külön álláspontjuk markirozása végett, nem pedig azért, hogy a külügyminiszternek opponáljanak, kitől senki sem tagadhatja meg azt az elismerést, hogy magas örállásán a legnagyobb lelkiismeretességgel védi a monarchia érdekeit s eddig mindig tudta a sikert biztosítani. És ami szintén nem kicsinylendő: Goluchowski gróf akcióinál soha sem hiányzik a loyaltás. Különösen Magyarországra iránt a legszorgosabb fogalmak szerint kifogástalanul korrektt s el van telve azzal a jóakarattal, melyet nem lehet ugyan pontosan körülírni, de igen is minden alkalommal érezni. Ennek következménye a jó és szívélyes viszony közte és Széll Kálmán közt, és e két államférfi teljes egyetértése, mint ez legutóbb is kitűnt a képviselőházban egy interpellációra adott válasz alkalmával.

Törvényjavaslat a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről.

(Folyt és vége.)

VI. Pénzkezelés és számvitel.

36. §. Közigazgatási hatóságok a közpénzeket rendszerint postatakarékpénztári uton a cheque- és clearing-forgalom igénybevételével továbbítják.

37. §. A vármegyei központi és járási pénzkezelést és számvitelt a belügyminiszter — e törvény 36. §-ára

is tekintettel — rendeleti uton egységesen újból szabályozza.

Az 1886: XXI. t.-cz 68. §. b) pontjának az a rendelkezése, mely szerint a pénz- és értékküldeményeket az alispán veszi át, valamint ugyanezen szakaszban a vármegyei pénztárak havi megvizsgálásáról szóló d) pontja hatályon kívül helyeztetik.

38. §. Felhatalmaztatik a belügyminiszter, hogy a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városok, valamint a községek pénzkezelésére és számvitelére vonatkozó, lehetőleg egységes alapelveket rendeleti uton megállapíthassa.

Az 1886: XXI. t.-cz. 73. §. c) pontjának az a rendelkezése, mely szerint a pénz- és értékküldeményeket a polgármester veszi át, hatályon kívül helyeztetik.

39. §. A vármegyei, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városi, valamint a községi gyámpénztári pénzkezelést és számvitelt — beleértve az árvaszék által kiszabott bírságpénzek kezelését is — a belügyminiszter, e törvény 36. §-ára is tekintettel, rendeleti uton egységesen szabályozza.

VII. Záróhatározatok.

40. §. Felhatalmaztatik a minisztérium, hogy e törvényt Fiume városában és kerületében az ottani viszonyok figyelembe vételével rendeleti uton külön léptesse életbe.

41. §. Felhatalmaztatik a belügyminiszter, illetőleg a minisztérium, hogy az e törvény alapján kibocsátott rendeleteket a szükséghez képest módosíthassa.

42. §. A törvényeknek, rendeleteknek és szabályrendeleteknek ezzel a törvénynyel ellenkező rendelkezései a törvény életbelépésével hatályukat veszítik.

43. §. E törvény rendelkezései az adó- és illetékögyekre nem terjednek ki.

44. §. E törvény életbelépési időpontjának meghatározásával és végrehajtásával a minisztérium bizatik meg. Az indokolás kilenczvennél több nagy negyedretű lapra terjed.

A megokolás bevezetése a törvényjavaslat történetjével foglalkozik, azután csaknem minden szakaszhoz, vagy két-három szakaszt együttvéve külön megokolást fűz, melyek némelyike oly terjedelmű, mint más törvényjavaslatnak az egész megokolása.

A törvény életbelépésének időpontját a törvényjavaslat, tekintettel a benne foglalt rendelkezések különböző természetére s a végrehajtó intézkedések rendkívüli mennyiségére, naptárszerűleg előre meghatározni nem tudja, nem is teszi, de némely rendelkezéséről,

TÁRCZA.

Üti naplóból.

VENEZIA.

(A Közérdek eredeti tárczája.)

Nem igen akad gondolkodó s tanulni vágyó, ki ne ohajtana legalább egyszer végig haladni a Cana-grandén karsu gondolával, ki ne sovárogná szemtől-szembe látni a sokat dicsőített Veneziát, a lagunák városát. Egykor ábrándszerű ohajom ténynyé vált, Adria jegyesét megnéztem.

S mit láttam ott?

Ha ezt el tudnám röviden mondani! Azaz, helyesebben, inkább érez az ember valamit. Igaza van volt kedves tanáromnak, Lázár Istvánnak: Velenczében inkább az érzés, a hangulat fogja el az embert. Ismerete igazi pozitív értelemben nem sokat gyarapodik. Legalább rövid idő alatt nem. Ott minden épület-résznek, minden csatornának, minden alkotásnak megvan a regéje s az idegen csak bámul rajtuk. Hanem Velenczében járni s tárczát nem írni annyi, mint Rómában lenni s pápát nem látni.

Bizonyos, hogy Velence bajosságát felváltotta a köznapiság. Az egykori hatalmas állam a városok sorában talál helyet. Micsoda contrast! A dogek városában, hol császárok és pápák sorsa került döntésre, hol nobilik királyként tartották kezükben a hatalom gyeplőjét, most a nagyságos polgármester ur, ki esetleg a királyi

tanácsosságig is felvitte, hajlong a főispán ur ő méltóságának — mondjuk egy kis képzelt változtatással. Könnyezve fog el a homeri kacaj. Fáj, hogy nem lehetünk tanui a virágzó dicsőségnek, de nevetnünk kell az emberi haladás észszerűségén, mely a romantika helyébe a természettudományos világnézet bizonyosságát hozta be. E változást az idegen kellemetlenül érzi azért is, mert hangulatából lépten-nyomon felriasztja egy-egy magát kellemetlenül kinalgató cicerone. Bizony a gondolásra is ráragadt a próza; telve kaimárszellemmel.

Templomaiban is úgy érzi az ember, mintha jönne az Idvezítő, hogy a galambárusokat kikergesse. „Az én atyámnak házat kufár lelkek tanyájává tették.” De el kell ismerni, hogy akármelyik templomba könnyen be lehet jutni, s utóvégre az idegének csakis így van jól. Minden látnivaló csakugyan megnézhető könnyen.

Ha körülnéztél a Campanile tetejéről s szemügyre vetted a Márkus-tért, a piazzetát és a körülötte ékeskedő palota-sort, végighaladtál a főcsatornán, sétáltál a Lidón s a giardino publicon, ha elmerengtél a riva degli Schiavonin, megszemlélted a Muse civicot s a királyi képtárt s főleg a doge-palota gyönyörű képeit: nagyjában elevenné válik Velence hajdani fényes élete. Nagyjában, ismétlem, mert rengeteg történet fűződik minden szoborhoz, minden műalkotáshoz. Külön kell megemlíteni a Santa Maria della Salute templomot, mely a maga finomsága mellett is azt a benyomást kelti, mintha örök időre építették volna, oly szilárdul s tömören nyugszik a hatalmas oszlopokon; meg a Ga-

ribaldi-szobrot. Szikla-tömb tetején áll könnyed s mégis fenséges tartással Garibaldi; alatta elől egy oroszlan a népfenséget jelenti s hátul egy vitéz garibaldista áll keszen a szabadság oltalmára. Egyszerű természetességével nagyon megkapja a szemlélő figyelmét s Viktor Emmanuel lovas-szobránál, mely a Schiavonin diszeleg, jóval több művészetet tanusít. Fajdalom, hogy a világhírű Colleoni-emléket nem nézhettem meg időm rövidsége miatt.

A város kiállítászerűségét tán az is fokozza, ha nem is okozza, hogy benszülöttjei mind az idegének szolgálatára állanak. Világosabban: a lakosok vagy hivatalnokok, vagy katonák, vagy ciceronek. A régi híres nevezetes familiák annyira kihaltak, hogy a gondoliere nyomatékka emeli ki, hogy ennek, vagy annak a palotának a tulajdonosa ma is él. Legalább én nem láttam két napon keresztül oly egyént, aki conducteur nélkül járt-kelt volna.

Bizony nagy a változás. De siratni őt minek? Betölté szerepét az emberi fajok harcában oly fényesen, oly dicsőn, hogy ime ma a világ jár a nagyszerű történet emlékeit csodálni. Siratni őt nem lehet. Hisz az olasz nemzeti államhoz szívvél-lelékkel csatlakozott, amint erről a palazzo-ducaleban elhelyezett tábla számokkal is felvilágosít. Inkább példaképpen lelkesedni kell rajta s meggondolni, hogy ész, erő s akarat előbb-utóbb nagy tetteket teremthet.

Laguának városa, tenger királynéja, a viszontlátásra Isten veled.
Krisztof György.

így például a kihágási büntetéspénzek egységes rendeltetéséről, a pénzkézeltés és számvitel új rendszeréről kimondja, hogy czélszerűen csakis az év elején tehát 1902. január elsejével léptethető életbe.

Más rendelkezést a szükséghez képest esetleg előbb is életbe lehet léptetni, kivéve a rendeleti és szabályrendeleti jog rendszeres revideálását, mely oly nagy munka, hogy elkészítésének időpontját kötelezőleg előírni nem lehet. Ezért a megokolás leghelyesebbnek tartja az életbeléptetés időpontját a végrehajtással megbízott belügyminisztériumra bízni.

Az évfolyam vizsgákról.

(Folyt. és vége)

Egy emberéletet kísérünk el a bölcsőtől a sírig; hát nem egészen számadásból áll az élet? A gyermek majd szülőinek, majd tanítójának, s amint növekedik korban, tudományban és önállóságban, előjáróinak, főlegbvalóinak végzett dolgairól felelősséggel, számadással tartozik. Minél nagyobb a rang, az állás: annál nagyobb a számadás, a felelősség. Ezt a számadási köteleességérzetet kell a serdülő gyermeki szívekbe beolantani, anélkül, hogy szolgalelkű népséget akarnánk nevelni.

E feladatot az iskola első sorban hivatott arra, hogy végezze, s ehhez igen kedvező alkalmat nyújtanak az évfolyam vizsgák. Tehát miért sürgetjük egy oly intézmény eltörölését, melynek az a hivatása, hogy a köteleességérzetet napról-napra, vagyis minél inkább közelünk hozza, annál jobban táplálja; a szenvedélyeket visszatartja, soha megokolatlan cselekedetekre az egyént ragadtatni nem engedi, mert az önértet, a lelkiismeret azt sugja: erről számolni kell.

E mellett azon kiváló előnyük is van a vizsgáknak, hogy a növendékek bátorságra és önállóságra tesznek szert, s mint ilyenek, az életben hamarabb boldogulhatnak.

A mai vizsgáztató rendszert magam is eliletem, mert a tanító részben a gondnokságok önkényének, részben a laikus közönség bírálatának igen oda van dőbva. S nem csodálkozom, hogy azok, akik gyenge idegzettel bírnak, annyira felizgattatnak és annyira rettegnak tőle.

Hanem a tanító segítsen ugy magáa, hogy minden tárgyból készülőjön elő. Jelölje meg magának a tanmenetet, a kérdései formákat, gondoljon az esetleges kitérőkre és kiegészítő kérdésekre is.

Ha tölem függne, az egész vizsgát, a számtan kivételével, az olvasó-könyv körül csoportosítanám, s ez is lenne a leghelyesebb. Ott bő alkalom nyílik a nyelvtani, földrajzi, történelmi és természeti ismeretek kimerítésére.

Továbbá, ahol a tanítói kar több tagból áll, szóval testületet képez. ott föltétlenül szükséges lenne, hogy minden tanító az egyes osztályok vizsgáján állandóan jelen legyen, a vizsgát minden szempontból figyelemmel kíséje. Annak lezajlása után azonnal testületi értekezletek tartassanak; a szerzett tapasztalatok, a megjegyzésre méltó körülmények tanulságos vita tárgyává tétessenek, s az így megállapított határozatok legyenek az irányadók a tanító önértetének megnyugtására.

Ilyen jóakaratu eljárás mellett még a kezdő és gyengébb tanítók is 1—2 év alatt azon kellemes helyzetbe jutnak, hogy az évfolyam vizsgáktól nem rettegnak, annak eltörölését nem sürgetik, mint ezt ma igen sokan teszik; nem gyűlölik a pályát, hanem lelkesedéssel haladnak azon tovább.

Egyuttal a nevelés és oktatásra is az a nagy haszon hárarnk, hogy a tanító és a tanuló rá vannak utalva, hogy a 10 hónapon át szerzett ismereteket összegyűjtésük, keretbe foglalják és állandóvá tegyék. Amit, ha tenni elmulasztanánk, az egész pályafutás hasonló lenne azon kereskedő sáfárságához, aki könyveit év végén nem zárja le; nem tudja, mi az aktívája és mi a passzívája.

Ennél is tovább megyek. Hát a tanító miért fosztaná meg magát a köteleességérzetből eredő s csekély utánjárással szerzett örömeiktől?

Hisz a tanítónak ideálisnak kell lenni. A 10 hónapi fáradságos munkának miért ne élvezhetnők rózsáit? Csakhogy éppen ezen fordul meg a dolog; a göröngyös pálya tövisei nem oly szűrősek, mint a 10 hónapi munka termelte rózsák tövisei, kivált akkor, ha szembe állítunk egy lelkiismeretes tanítót egy könnyelművel. Az előbbi mindent elkövet, hogy az életnek tautison, az utóbbi csak a vizsgának, a szemnek tanít, s ez az ő pózolásával bokrosabb érdemeket képes szerezni, mint amaz a lelkiismeretes munkájával.

Ámde még egy igen fontos körülményt is tekintetbe kell vegyünk, t. i. számolni kell azzal, hogy kötelező népoktatásügyünk és tanszabadság van, ami nem kevesebbet jelent annál, hogy a szülő köteles gyermekét 6—12 éves koráig iskolába járatni, vagy ha úgy tesszik, a saját házában — magánaton — is taníttathatja

gyermekét. Azonban egyet a törvény megkiván a szülőktől, t. i. azt, hogy nyilvános vizsga alá bocsássa gyermekét, mert ellenkező esetben felsőbb tanintézetbe nem léphet.

Ha az évfolyam vizsgákat eltöröltük, minő alapon kötelezhető a szülő arra, hogy gyermeke nyilvános vizsgát tegyen?

Többet mondok: hol találjuk fel az iskola reputációját, a tanítói tekintélyt? Én a tanuló tanító nélkül elképzelni nem tudom; pedig a kellő, t. i. a tanító és tanuló teszik az iskolát. S ha a tanuló érdekében a tanító mindent megtett, hogy az tudjon, s ha munkájának van is eredménye, akkor azt elvitatni sem lehet, hogy nem a tanuló érdekében munkálkodott a tanító, de egyuttal emelkedett a tanító tekintélye is. Igazán sajnós lenne, ha a vizsgákat a tanítói tekintély emelése érdekében tartanók! . . .

Ne feledjük, hogy minél nagyobb felelősséggel tartozunk, s azt minél nagyobb pedantériával oldottuk meg, annál nagyobb az elismerés, a tekintély; annál inkább számba vesz a társadalom különböző rétege is. A vizsga erkölcsi és paedagogiai értékét — szerintem — semmiféle záró-ünneppelylel pótolni alig lehetne.

Mint hogy a vizsgák minden iskolában nyilvánosak, egyedül legkedvezőbb alkalom ez arra nézve, hogy meggyőződjünk vajjon a nemzetiségi, vagy magánjellegű iskolák hazafias irányban oldják-e meg feladatukat? Ez is egy igen fontos argumentum az évfolyam vizsga mellett.

Tekintsük meg egy poliglott község vagy város népoktatását, ahol 5—6-féle jellegű iskola van. Minden felekezet, társulat az ő iskolája mellett kelt hangulatot, hisz, az nem is lehet másképp; de a párhuzamot, a vég-eredményt mégis csak a nyilvános vizsga alapján vonhatjuk le. Tehát magyar nemzetiségi szempontból sem volna helyes a vizsgák eltörölése.

Nepoktatásunkban is versenynek kell lenni; ez meg is van, erre ösztönöz minden jóra való tanítót a hivatás-szeretet, de sarkalja, ösztönzi a nyilvános vizsga is.

Az igaz, ha a vizsgákat eltörölnék, magunkat pillanatnyi tehetől, a fiatal generációt iszonyu terhektől mentenők fel; de ezzel egy nagy esorbát ejtenénk a tanügyön, ami nem vallana e kornak észszerű eljárására.

Igen, ha az egyöntetű nepoktatásnak eljön az országa, vagyis az összes elemi népiskolák államosítva lesznek s meglesz a szakfelügyelet is, akkor lehet a kérdés felett gondolkozni komolyan, hogy eltöröltessek-e a vizsga, vagy ne?

Ha ezek után a vizsgák eltörölése, vagy fenntartása mellett szóló argumentumok felett gondolkozunk, be kell látnunk, hogy a fenntartás mellett gravitáló indokok oly erősek, hogy a contra vélemények teljesen eltörpülnek, mert míg az ellene szőlők a tanító személyes érdekeit védelmézik, addig a vizsgák fenntartását támogató indokok teljesen a tanuló személyére szorítkoznak. Ennek fogva, ha az iskola a tanítványért van — minthogy az máséért nem is lehet — egész nyugodt lelkiismerettel kimondhatjuk, hogy az évfolyam vizsgák fenntartása föltétlenül szükséges.

(Gyulafehérvár.)

Balla István.

Pályázat-hirdetés

a dévai m. kir. állami tanítóképző-intézetbe való felvételle.

A dévai m. kir. áll. tanítóképző-intézetnek mind a négy évfolyamába az 1901.—2. évre felvétetik összesen 126 növendék, és pedig az I. évfolyamba 30 a II-ikba 30, a III-ikba 36 és a IV-ikbe 30.

A felvett növendékek (a helybeliek kivételével) mind bennlaknak s az intézetben ingyen nyernek lakást, fűtést, világítást, mosatást s részben gyógykezelést is. A havi 24 koronába kerülő élelmezést (köztartást) pedig, amely reggeliből, ebédből és vacsorából áll, ingyen élvezi 13, havi 8 koronáért 26, havi 12 koronáért 42, havi 16 koronáért 14 és havi 24 koronáért (az egész díjért) 4 növendék. E díjak havonként, legkésőbb a hó 15-ig, előre fizetendők be az igazgatóságnál.

Az első évfolyamba felvehető 30 növendék közül a köztartást ingyen fogja élvezni 2 havi 8 koronáért 2, havi 12 koronáért 10, havi 16 koronáért 14, és havi 24 koronáért (az egész díjért) 2 növendék.

A felvételnél és a köztartási kedvezmények kiosztásánál a szorgalom, előmenetel, magaviselet és szegénység szolgálnak irányadóul. Tanítók, tanárok gyermekei, árvái egyenlő minősítés mellett elsőbbségben részesülnek.

A felsőbb évfolyamokba az intézet alsóbb évfolyamait végzett növendékek vétetnek fel. — A III. évfolyamba felvehető olyan tanuló, aki a polgári vagy középiskola (gimu., reálisk.) hat osztályát végezte, legalább 16 éves, de 20 évesnél nem idősebb, s az I. és II. évfolyamok különbözőeti tárgyaiból a f. évi augusztus 31-én az intézetben sikeres vizsgálatot tesz. — A más tanítóképző-intézetből valamely figyelemre méltó ok miatt átlépni óhajtó növendékek közül felvehető a

II. évfolyamba 2, a IV-ikbe 1 növendék. Az intézeti növendékek külön folyamodás helyett csak az alább 4., 5. és 6. pont alatt felsorolt okmányokat tartoznak a f. évi május hó 31-éig az igazgatósághoz benyújtani; a többieknek az 1 koronás bélyeggel ellátott s szinten ugyanazon határidőig benyújtandó folyamodványukhoz az 1—6. pont alatt jelzett okmányokat mind, s a más tanítóképzőből átlépni óhajtoknak ezeken kívül intézetük igazgatóságától még elbocsátó-levelet is kell mellékelniök.

Az I. évfolyamba felvehető az olyan tanuló, akik 14-ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek, ép testűek, egészségesek s legalább a felső népiskolát vagy a polgári iskola, gimnázium vagy reáliskola alsó négy osztályát sikeresen elvégezték. (Ez előképzettség igazolása szabályszerű iskolai bizonyítványal vagy szigorú kivételképpen, a nagym. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter irtól előre kinyert engedély folytán, az intézetben a f. évi június hó 30-án leteendő felvételi vizsgálatlalt történik.)

Az 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványok az intézet igazgatóságához a f. évi május hó 31-éig nyújtandók be.

A folyamodványhoz csatolandók eredetiben (nem másolatban) a következő okmányok:

1. Születési bizonyítvány;
2. Iskolai bizonyítvány a megelőző iskoláról és az utolsó (jelen) évi tanulmányokról (iskolalátogatásról) szóló igazolvány, illetőleg évharmadi értesítő;
3. Tiszti orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára való alkalmas voltáról.
4. A szülők vagyoni állapotáról szóló hiteles községi bizonyítvány (nem „szegénységi bizonyítvány”, hanem vagyoni, kereseti kimutatás);
5. A családtagok számáról, foglalkozásáról szóló hiteles kimutatás;
6. A szülők (gyámok) kötelező nyilatkozata arról, hogy fiókat a szükségesekkel évközben is ellátják (aláírásuk hitelességét a közs. előjáróság igazolja);

A hiányos felszerelésű vagy elkésve beadott folyamodványok visszautasítatnak.

Tartozik minden szülő (gyám) az intézetbe lépő fiát tisztességes és kellő mennyiségű ruházattal s ágy- és fehérművel ellátni. — A tankönyvek, író- és rajzszerek évenként átlag 35—40 koronába kerülnek, ebből 20 korona, 2 kor. betegápolási és 4 kor. (ujjonan belépőknel 6 kor.) önképző- és kirándulási-alapi díjjal a beiratkozáskor, az elmaradó rész pedig decz. hó 15-éig fizetendő be az igazgatóságnál.

Az intézet egyszersmind kántorképző is valamennyi felekezetre nézve.

A javító-vizsgálatok a f. évi augusztus hó 31-én tartatnak, — beiratások szept. hó 1-én, orvosi vizsgálat s internátusi számbavétel és elhelyezés szept. hó 3-án, a tanítások megkezdése szept. hó 4-én.

Dévan, 1901 évi ápril hó 30.

Boga Károly,
igazgató.

Vegyes hírek.

— **Boldog ünnepet kívánunk lapunk t. olvasóközönségének!**

— **A király a mezőgazdasági kiállításon.**

Ő Felsége, aki minden iránt érdeklődik, ami népeinek haladása, előbbremenése érdekében van, megnézte a mezőgazdasági kiállítást. Apróra megnéztet mindent és örömmel értesült, mikor a Párisban bemutatott könyvtárt megnézte, hogy ilyen könyvtárt már majdnem ezt községnek ajándékoztak ingyen. A király hosszabban nézte azt az igazi nemes-levelet, amit a hűség cselédek és jóra való munkások kapnak. Ilyen oklevél is mintegy 1400 osztatot ki. A király annak is örült, hogy olyan állhatatos és hű az ő magyar népe.

— **József főherczeg és családja a kiállításon.**

József főherczeg Klotild főherczegnővel, fiával és menyével, Auguszt főherczegnővel együtt megnézte a mezőgazdasági kiállítást. Az előkelő vendégeket Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, nemeskéri Kiss Pál államtitkár és a földmivelésügyi minisztérium főbb tisztviselői fogadták. Két óráig időztek a kiállítás helyén és nekik is nagyon tetszett az.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Bánya Piroška szerencsi állami elemi iskolai tanítónót a gyulafehérvári állami elemi iskolához, jelen minőségében, áthelyezte.

— **Az ev. reformátusok nagytemplomában** pünkösöd vasárnapján, az isteni tisztelt méltóságának emelésére, közre fog működni a „református templomi énekhar” és az önkéntes tűzoltó-egylet zenekara is, az előbbi Veress Gábor karnagy, az utóbbi Halász Venczel karmester vezetése alatt. Az egyházi szónoklatot nagytiszteletű Jancsó Sándor tartja és így a hívek biztositva lesznek az igazi lelki táplálék kiszolgáltatásáról.

— **Unitárius istentiszteletet** tart és Urvasorát oszt a nagyenyedi és vidéken lakó unitáriusoknak a szokott helyen és időben a torockói lelkész, ki ez uton is a híveket tisztelettel meghívja.

— **Az önkéntes tűzoltó-egylet** közgyűlése és majálisa, mint már jelezve is volt, pünkösd második napján lesz és pedig az első, mint a falragaszok is jelzik, d. u. 3 órakor a városház nagytermében, a második, mint a tömegesen szétküldött meghívók tudatják, d. u. 5 órakor kezdődőleg a sétaterén. Mindkettőre meg egyszer felhívjuk az érdekeltek és érdeklődők figyelmét, tesszük pedig ezt azon reményben, hogy a közönség tömegesen fogja felkeresni a kedélyes mulatságot, hol magának egy kellemes delutánt és estvét, a humánus egyletnek pedig az erkölcsi mellett anyagi hasznót is biztosít, mire vajmi nagy szüksége van. Tehát a viszontlátásig a közgyűlési teremben és majálison. Ez utóbbira különösen felhívjuk a gazda közönség figyelmét, mely, mint tudjuk, esőre vár és ezt ősi szokás szerint biztosítja részére a derek tűzoltó-egylet majálisa! Melán elvárhatja tőlük tehát a recompensatiót!

— **Segédjegyző-választás.** A lemondás folytán üresedésbe jött sorostélyi segédjegyzői és állami anyakönyvvezetői állásra Lengyel Jakab oláhiai anyakönyvvezető választatott meg általános szótöbbséggel más két jelölttel szemben.

— **A nagyenyedi ált. ipartestület** saját pénztára javára 1901. június hó 2-án a sétaterén és fedett tánchelyiségben zártkörű műsoros tavaszi mulatságot rendez. Belépti-díj: Személyenként 1 korona. Családjegy 4 kor. Sétahangverseny d. u. 5—6 óráig a marosújvári bányász-zenekar által. Műsor kezdete 7 órakor. Jegyek előre valthatók Tangel József ur kereskedésében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Műsor: 1. Balfe: Abránd a „Czigányok“ operából. Előadja a marosújvári bányász-zenekar. 2. Wussing: „Falu végén...“ Éneklő a daloskör. 3. Felolvas Bodrogi János főgimnáziumi tanár ur. 4. Népdalok. Előadja a daloskör. 5. Női monolog: „A bakfi.“ 6. Rák: „Magyar képesarnok“. Előadja a bányász-zenekar. 7. Szaval Bihari Béla ur. 8. Tilinkószó. Előadja Kis Lajos ur. 9. Felszeghy S: „Magyar nemzeti induló“. A marosújvári bányász-zenekar kíséretével éneklő a daloskör. 10. Verdi: IV. Finale „Ernani“ operából. Előadja a marosújvári bányász-zenekar. Műsor után táncz.

— **Esküdtök lajstroma.** A gyulafehérvári kir. törvényszék mellett működő esküdtseknek a f. é. II. ülészakára a reades és helyettes esküdtök lajstroma következőleg állapított meg: 1. Reich Mihály vendéglős N.-Enyed. 2. Lőzinger János takp. könyvvezető Zalatna. 3. Pap Dániel ev. ref. lelkész Zalatna. 4. Almoreán Szimion gör. kel. lelkész Alamor. 5. Balogh Dezső birtokos M.-Igen. 6. Kolbási Konstantin nagybérlo Spring. 7. Lázár Gerő haszonbérlo N.-Lak. 8. Scheidel Jozsef gazdalkodó N.-Enyed Vár zeg-u. 2. 9. Ávéd Jákó gimn. igazgató Gyulafehérvár. 10. Nicora Bazil g. kel. lelkész Csongva. 11. Gönci Mihály iparos N.-Enyed Felszeg-u. 31. 12. German Miklós gör. kel. lelkész Batizháza. 13. Telegdy Árpád iparos N.-Enyed Rózsa-u. 14. Kovács Károly kórházi gondnok N.-Enyed Szentkirály-u. 16. 15. Gr. Bethlen Sándor nagybirtokos M.-Geze. 16. Vinceller János gör. kel. lelkész Vizakna. 17. Krisán István ny. tanító Tóvis Fő-u. 206. 18. Gr. Teley Árvéd nagybirtokos Drassó. 19. Predovics Pompilius g. kel. lelkész Vingárd. 20. Sándor Lajos gazdatiszt Ladámos. 21. László Ferencz gazdatiszt Drassó. 22. Jónás Lázár bérlo Felső-Ujvár. 23. Boér Károly gazdatiszt Csombord. 24. Mikes Kelemen gróf nagyb. M.-Csosztve. 25. Balázs József földbirtokos Buzd. 26. Gyulai Géza gazdatiszt Karácsonfalva. 27. Tunyogi János ev. ref. lelkész Magyar-Lapád. 28. Szatmári Pál birtokos Mirisló. 29. Prekup Gábor tanár Balázsfalva. 30. Schiessel Károly gyógyszerész Balázsfalván. Pótesküdtök: 1. Rozor Publius mészáros Gyulafehérvár. 2. Kohn Lázár kereskedő Gyulafehérvár. 3. Grund József kereskedő Gyulafehérvár. 4. Pintér Sándor vendéglős Gyulafehérvár. 5. Valter Nándor iparos Gyulafehérvár. 6. Mendel Lipót háztulajdonos Gyulafehérvár. 7. Szentmiklósi Jenő tanár Gyulafehérvár. 8. Schlesinger Adolf kereskedő Gyulafehérvár. 9. Jäger Adolf kereskedő Gyulafehérvár. 10. Deutsch Dávid háztulajdonos Gyulafehérvár.

— **A városi uszoda** alaposan renoválva, gyökerestől kitisztítva, ujonnan berendezve a napokban megnyílik, mi kívánatos is az immáron nyári melegben. Istenes dolgot cselekedett a városi tanács, mikor az uszodát elpösványosodott mivoltából kiemelte s olyanná tette amilyennek egy egészségügyi intézménynek lennie kell. Az új bérlo, ifj. Tomai Pál személye garantiát nyújt arra, hogy a tisztaság és rend — kellő felügyelet mellett — állandóan honos lesz az uszodában; képessége és ügyessége pedig egyenesen minősítik ezen állásra. A közönség bizonyára nem is fog késni élvezetébe lépni a víz birodalmának.

— **Cirkus.** Láthatlanban — mert még nem élveztük — nem emlékezünk meg a városunkban megjelent cirkusról és erre csak az abszurdum készlet, hogy a kedves népek, valószínűleg kedveskedésből, magyar és román nyelvű jelentéseket hordottak szét. Talán azon hitben leledzenek, hogy mert Balázsfalváról jöttek, a népességi arány a vármegye törzsgyökeres magyar székelyhelyén is ugyanaz! Valahogy fel kellene világosítani az ellenkezőről.

— **Vesztett kutya garázdálkodása.** A balázsfalvi járáshoz tartozó Monóra községben folyó hó 18-án egy vesztett kutya négy embert mart meg. A hatóság azonnal intézkedett, hogy az illetők Budapestre a Högyes-féle Pasteur intézetbe felküldessenek, a kutyákra pedig 40 napi zárlatot rendelt el.

— **Hirdetmény.** Nagy-Enyed város tanácsa közhírré teszi, hogy a Gyulafehérvár sz. kir. város közönsége által letesített fiu-árvaház folyó év augusztus havában megnyitattik. Az árvaházba első sorban gyulafehérvári illetőségű 5—10 éves, másodsorban alsófehérvármegyei 5—10 éves árva és félárva fiúk vétetnek fel vallás- és nemzetiségi különbség nélkül. Nem árva, vagyonos fiúk évi 240 korona díj fizetés mellett vétetnek fel. A felvételre pályázó szülők és gyámoknak a pályázati kérvényt folyó évi július 30-ig Gyulafehérvár sz. kir. város polgármesteréhez kell beadják. A felvételi kérvény szerkesztése, felszerelése és egyéb tudnivalókra a hivatalos órák alatt a városi főjegyző készséggel ad felvilágosítást.

— **A székely nép gazdasági segítése.** Székely-Udvarhelyről jelentik: Darányi Ignác földmívelési miniszter a székely vármegyék tenyészállatainak beszerzését lehetővé tenni óhajtván, a községek által beszerzendő tenyészállatok árának 20 százalékát tárczájából fedezi. A beszerzési árat pedig a mutatkozó szükséghez képest kedvező visszafizetési módokkal előlegezi.

— **A közönség figyelmébe.** Az osztrák és német postagazgatás már ismételtén felszólalt a Magyarországból Ausztriába és külföldre elégtelenül bérmentesítve feladott levelező-lapok nagy száma miatt. Ezen hibás bérmentesítés azon körülménynek tulajdonítható, hogy a közönség a múlt év január 1-ével életbe lépett tarifális változásokat még most sem veszi figyelembe s Ausztriába szóló levelező lapjait még most is 5 fillér helyett 4 fillérrel, a külföldre szóló leveleket pedig s levelező-lapokat 20, illetve 5 fillérrel bérmentesíti. A közönség tájékoztatására ez alkalomból ismételtén közöljük, hogy a külföldre szóló egyszerű levél díja 25 fillér, a levelező-lap díja 10 fillér; Ausztriába, Bosznia-Hercegovina, Németország, Szerbia és Montenegróval való forgalomban pedig a levél díja 10 fillér, a

levelező-lap díja 5 fillér. A hiányos bérmentesítéssel a feladók a címzetteknek bizonyára akaratlanul hátrányokat és kellemetlenségeket okoznak, mert a hiányzó bérmentesítési díjat pótdíjjal együtt a címzetteknek kell megfizetniük.

— **Az új országház** berendezésével ma már annyira keszen vannak, vagy a telen, vagy a jövő tavasszal a képviselőház már ott tarthatja üléseit. Építeni kezdetek 1884 november hóban. 1900 jan. 1-ig 13.994.332 forint és 85 krba került az építkezés.

— **A külföld egy magyar intézményéről.** Egy előkelő angol lap, a „Labour Gazette,” valamint egy lípesei is hosszabb ismertető cikket írnak a magyar gazdasági munkásségítő pénztárról. Az angol lap igen melegen méltatja a földmívelésügyi miniszter urnak a munkásnép jóvoltáért való fáradozását.

— **Hirdetmény.** Az úgynevezett „katonai irodák” ügynökei részéről történt több rendbeli zavarás folytán Nagy-Enyed város tanácsa figyelmezteti mindazokat, kiknek a hadkötelezettség vagy katonai szolgálat teljesítése körül a törvények és szabályok megengedhető valamely kedvezmény iránt igényük van, hogy az igényük érvényesítésére szükséges kérelmek és más felvilágosítások végett katonai irodák ügynökeivel érintkezésbe ne tegyék magukat, hanem a kedvezmény, vagy könnyítés kérelmezésénél forduljanak mindenkor a városi tanács katonaiügyi előadóhoz. **A városi tanácsotól.**

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Könyv, papír, író- és rajzszerk

legolcsóbb

bevásárlási

forrása

FÖLDES EDE

könyvkereskedőnél

a volt **WOKÁL JÁNOS**-féle helyiségben,
a Nemzeti szálloda mellett.

Zamatos Cuba-kávé fél kiló 70 krtól kezdve kapható!

Tisztelettel tudatom, hogy 32 éves üzletemet

főterei saját házamba költöztettem át,

a megyei hiddal átellenben, — hol is szép tiszta, kényelmes, világos és kellő nagy helyiségben vannak, nagy részben ujonnan érkezett cikkek minden kiválómnak megfelelőleg berendezve és így a gyors kiszolgálás biztosítva van. Mivel pedig a nagy házbért nem kell az árakra számítanom, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az összes árukat jutányosabban árusíthatom el. Tisztelt vevőimet — kiknek 32 éves szíves partfogásukat a legalázatosabban megköszönöm — kérem ezen jóságos támogatásukkal új üzletemet is megajándékozni.

Az új üzlet hétfőn, e hó 6-án nyílt meg.

Egyben bátorodom tudatni, hogy mindenkinek, ki üzletemet becses látogatásával megtisztelni sziveskedik, vásárlásához kellemes ajándékot fogok mellékelni.

Szíves köszönetemet ismételve, becses látogatásukat kérve, maradok

teljes tisztelettel:

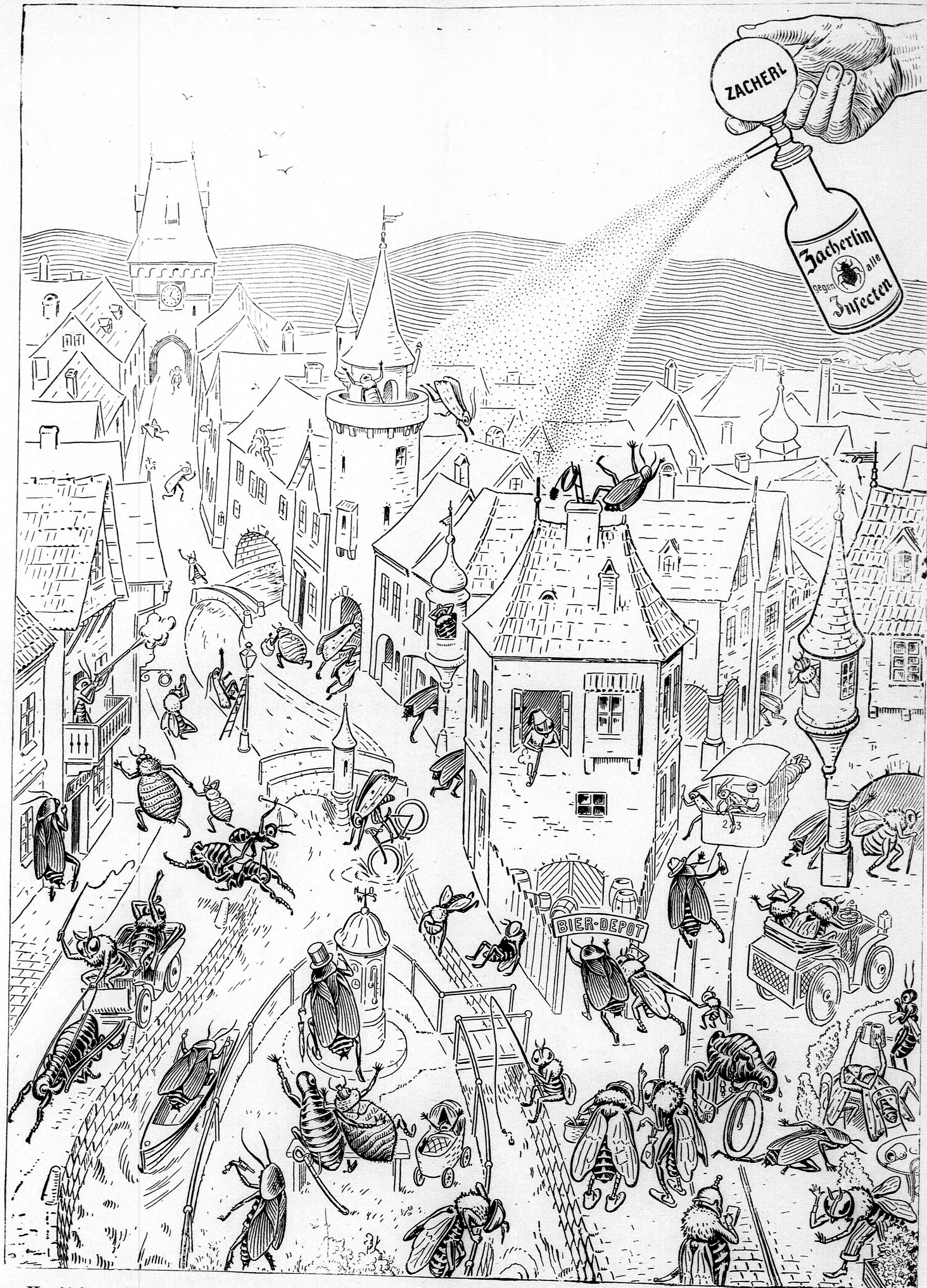
BISZTRITSÁNY LAJOS.

Aussigi legerősebb rézgálicz és permetező-gépek, beocsini román- és portland-czement leszállított áron szintén kaphatók.

Egy Wertheim pénzes-szekrény íróasztallal olesó áron eladó.

3312 25—52

Bármily cikkekre megrendelést elfogadok és gyorsan megszerzek.

Ha látlak, oh Zacherlin, a szívem is dobban;
De nem fogadlak el, ha kínálnak tokban,
Tokban ami van, haszontalan dib-dáb;
Attól ugyan nem döglik se féreg, se a sváb.

Zacherlin üvegben! Ez az igazi szer!
Legyen áldott, aki készíti, százszor és ezerszer,
S valahol függ a Zacherlin-plakát:
Ott kapható Zacherlin egész éven át.